



ЛИЧНА ТРАГЕДИЈА КАО ОПШТА СУДБИНА

(Ћорђе Д. Сибиновић: *Родитељи*, Службени гласник, Београд, 2019)

Ако бисмо Миланки, главној јунакињи новог романа *Родитељи* Ћорђа Д. Сибиновића, покушали да нађемо пандан у литератури наше књижевне историје, онда би се она по занемелости над синовљевом смрћу и својом личном трагедијом најбоље уклопила у оне женске ликове који су постали колективни архетипови не само нашег националног бића (Мајка Југовића) већ и шире, целог хришћанског света (Богородица). Реченице којима се завршава књига: „Кад се човек исплаче буде му лакше. У Миланки није било суза.“ аналогне су стиховима „Надула се Југовића Мајка / Надула се па се и распаде“, с тим што слободно можемо рећи да ова потоња значења можда долазе у неком будућем хипотетичком времену романа.

Но шта је то што Миланку издваја из круга ових жена приближавајући је савременом читаоцу? Да ли је то начин на који је исписана приповест о њеној судбини или она горка порука читаоцу да је свако од нас на различите начине потенцијални страдалник у горком свету подељеном на добро и зло? Зашто је одговор сваког читаоца на крају ове књиге катартични плач и шта је то што роман *Родитељи* у овом тренутку чини књигом која никога не оставља равнодушним?

Родитељи, кратак фрагментирани роман подељен на три дела, у којем се хронолошки нижу догађаји, за сиже има једноставну причу у којој млада девојка Миланка остаје трудна након силовања. Како би избегли друштвену срамоту, њени родитељи дају тек рођено дете другој породици. Дечак одраста не знајући истину о свом пореклу, а Миланка паралелно наставља свој живот онамо где је био заустављен кобног дана. Њен син пре своје смрти сазнаје за мајку, одлази да је тражи, али пре него што је угледа, пада мртав. У првом делу романа сва збивања смештена су у селу у којем живи Миланка. Фокус је на стеоној крави. Сlike из сеоског живота нижу се једна за другом, у готово кратким цртама више симболизујући долазећи ковитлац енергије који ће свима изменити живот, него имајући функцију објашњења и ширења приче. Крава као стожер фавуле одредиће два њена тока: Миланкино будуће материнство и грех над оним што је најсветије. Овај роман је заправо састављен из две основе света: материјалне и духовне, плотске и узвишене, људске и божанске, онога што правдом сматра човек и онога што бисмо најпростије могли назвати небеском правдом.

Није случајно да слика стеоне краве, и то четрнаест дана пре телења („Виме отекло, млеко лучи, слуз испушта“), отвара ову књигу. Млеко и слуз су знаци којима се јавља теле, али у вишем смислу и отварање неба према земљи. Крава је симбол плодности па самим тим и носилац оних сила које доносе живот на земљу. У српској верзији *Пејелује*, мајка девојке се претвара у краву, јер је девојци вретено упало у бунар. Ово је један од

начина на који се јасно оцртавају архетипови и симболи кроз варирање теме у различитим народним културама. Стога није случајно да роман који ће заправо за тему имати родитељство, оца, мајку и дете, почиње симболом ове животиње која у стеоном стању обухвата сва три наведена принципа и покретање космоса. Дакле, насупрот статичном животу сељана, подељених на сиромашне мештане и богатог набуситог Стеве, ова прича почиње једним вишим кретањем које ће свима променити живот и које ће у виду сновиђења најавити оквирни контекст приче: „Миланка је занемела пред призором у којем је крава гледала мртво теле и плакала као мајка над преминулим чедом.“

Насупрот плодности краве и радости што животињски нагон резултира новим животом, биће постављена замка јављања животињског нагона код човека, грех над невиним бићем и рађање новог живота. Људска правда, учиниће нам се, задовољена је погибијом Стеве одмах након силовања Миланке и успостављањем некаквог системског реда давањем детета другој, богатој породици, где ће се испунити јединство породице, а овим људима и учинити срећа, јер не могу да имају своју биолошку децу. Миланка након свега наставља свој живот, и то бисмо у односу на њену некадашњу драму такође видели као уређење космичких поредака и исправљање учињених неправди. Али док свако у овој причи покушава да сакрије свој грех како би пред гласом паланке остао чист и узоран, дотле се развија један сасвим нов живот – живот Љубише, Миланкиног биолошког, а Драгишиног и Лепосавиног усвојеног сина, кога пратимо од другог дела романа надаље. Над Љубишом ће се испунити оно што се у нашем народу назива окајање наслеђеног греха. Љубиша одлази у поправни дом због незрелости своје девојке која га оптужује за силовање. Помислиће читалац, Љубиша одлази у поправни дом због наслеђеног духовног греха свог биолошког оца Стеве. А ова претпоставка кулминираће и његовом смрћу на крају романа као и поновном сликом краве упрегнуте у кола која вуку његов сандук: „Крава нема рогове као во. Миланка није могла да нађе вола. Крава је увек при руци.“

Шта је живот? „Седамдесет Миланкиних година прошло је као седам дана у недељи“, рећи ће наратор. Још брже тече дискурс ове приповести. Један живот је само то, кратки трептај у бесконачном времену низа судбина које спајајући се дају нове животе: Живан и Радмила Миланку, Стева и Миланка / Драгиша и Лепосава – Љубишу. Али те исте животе и њихове идентитете диктирају и стварају друштво, социјална средина и глас народа. Две су слике којима је то сјајно приказано: једна је из дома где су преступници тражили од Љубише да буде оно што није („Пристао сам да у причи будем оно што нисам и да измишљам, да задовољим њихова очекивања, да одустанем од себе и будем оно што су они хтели да будем. Цео живот ми је од тада уништен“), друга је из фризерског салона који је водила Миланка где се као наратори уводе Хаубе (скривене женске главе) које причају о туђим животима. Миланка је свима давала за право, јер је сматрала да је много истина на овом свету: „Свако је родоначелник своје истине.“

Миланка је погрешно мислила. Само је једна истина. Она у којој свима нама, попут краве с краја књиге, „из сапи израста дрвена колска груди“, а „затиљачни јарам спада на чело“.

Кад читаоци дођу до те истине на крају овог романа, то је разлог њиховог небеског плача.